

SAMMANFATTNING AV DOM I MÅL B13806-16

Tingsrätten dömer i denna dom två bröder för vållande till annans död, grovt brott, i åtta fall. De döms även för vårdslöshet med narkotika i ett fall och för två brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Den äldre brodern döms även för tre bokföringsbrott och ett övergrepp i rättssak. Den yngre brodern döms även för ett ringa narkotikabrott och ett brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Den äldre brodern döms till fängelse i fem och ett halvt år och den yngre brodern döms till fängelse i fyra år. Här följer en sammanfattning av huvuddragen i tingsrättens resonemang.

Grovt vållande till annans död

Ett aktiebolag har drivit en hemsida och där sålt olika substanser, bland annat akrylfentanyl och tetrahydrofuranfentanyl. Dessa är så kallade fentanylanaloger, det vill säga substanser som har en annan kemisk sammansättning men ungefär samma egenskaper som fentanyl. Fentanyl är en syntetisk opioid, som är narkotikaklassad och används inom sjukvården för att behandla svår smärta. Dess effekter påminner om heroin, men substansen är mer kraftfullt verkande än heroin. Akrylfentanyl och tetrahydrofuranfentanyl var vid den tid åtalet avser inte narkotikaklassade, men är det numera. Akrylfentanyl och tetrahydrofuranfentanyl är mycket farliga och leder inte sällan till att användare dör.

Den äldre brodern har varit ensam aktieägare och styrelseledamot i bolaget. Han är den som startat och i huvudsak styrt bolagets verksamhet. Den yngre brodern har varit styrelsesuppleant i bolaget. Båda bröderna har hävdats att den yngre haft liten del bolagets verksamhet och i princip endast agerat som bud för försändelser. Enligt tingsrätten är det dock bevisat att de tillsammans och i samförstånd hanterat fentanylanaloger och de andra substanser som andra delar av åtalet avser.

Fentanylanalogerna, liksom andra substanser hemsidan har sålt, har sålts för ”forskningsändamål” och inte för mänsklig konsumtion enligt den äldre brodern och information på hemsidan. Tingsrättens bedömning är dock att de sålts som missbrukspreparat och att båda bröderna varit medvetna om att de som köpt fentanylanaloger avsett att använda dem i rusnyfte. Detta framgår bland annat av det faktum att preparaten sålts närmast uteslutande till privatpersoner

och i nässprejflaskor. Tingsrätten har också bedömt att bröderna varit medvetna om att fentanylanaloger är mycket farliga och medför risk för att användaren dör.

Sex personer som har köpt akrylfentanyl och två personer som har köpt tetrahydrofuranfentanyl från hemsidan har dött till följd av förgiftning av dessa substanser. Enligt tingsrättens bedömning är det just den fentanylanalog de köpt från hemsidan som orsakat dödsfallen. Detta framgår av det faktum att det i utredningen inte finns något spår av att någon av de avlidna köpt fentanylanalog från någon annan säljare, medan samtliga någon eller några dagar före sin död köpt just den substans de dött av från brödernas hemsida.

Att sälja så farliga preparat till personer som på goda grunder kan antas komma att använda dem i rusyfte är en mycket riskfylld verksamhet. Det finns inget samhällsintresse som legitimerar en sådan verksamhet. Därmed har försäljningen inneburit ett otillåtet risktagande av bröderna.

Att användarna har dött innebär att just den risk försäljningen innebar har förverkligats. För att konstatera att dödsfallen är en följd av försäljningen måste även slås fast att ingen av de avlidna avsiktligt tagit sitt liv. Om någon avsiktligt tagit sitt eget liv kan inte en annan person anses ha orsakat dödsfallet. Läkarbedömningar i samband med dödsfallen och uppgifter från de avlidnas anhöriga visar att det inte varit fråga om självmord.

Enligt tingsrätten har båda bröderna begått brotten av så kallat medveten oaktsamhet. Det innebär att de insett att det fanns risk för en viss effekt (dödsfall) och att de var likgiltiga inför risken att effekten skulle inträffa. Risken att köpare skulle dö har inte varit ett tillräckligt skäl för dem att avstå från försäljningen.

Genom sitt handlande har bröderna varit oaktsamma och de har därigenom orsakat de åtta avlidna personernas död. De döms därför för vållande till annans död. Brotten bedöms som grova, då de begåtts inom ett särskilt riskfyllt område och innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Samtliga anhöriga till de avlidna, som är målsägande i målet, får de skadestånd de begärt. Skadestånden ska betalas tillsammans av bröderna och bolaget. Det totala skadeståndsbeloppet är 1 111 869 kr.

Vårdslöshet med narkotika

I bolaget har bröderna även hanterat ett kilo pentylon, som är narkotika. Utredningen visar att pentylonet hade levererats till bolaget i stället för den beställda, då icke narkotikaklassade substansen, PBDB. Tingsrätten har bedömt att bröderna inte haft uppsåt till att de fått narkotika levererad och har därför i den delen dömt dem för vårdslöshet med narkotika.

Övrig brottslighet

I bolaget har även vissa hälsofarliga varor hanterats. Den hanteringen bedöms ha skett uppsåtligt och bröderna döms därför för två brott mot lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Den äldre döms även för tre bokföringsbrott, två i bolaget och ett i enskild näringsverksamhet. Brotten har begåtts av oaktsamhet och bedöms inte som grova. Han döms även för övergrepp i rättssak. Brottet består i att han med våld och hot försökt få bolagets bokförare att ändra sina uppgifter i utredningen om bokföringsbrotten. Den yngre brodern döms även för att ha innehaft en mindre mängd cannabis och för att av oaktsamhet ha innehaft en kniv när det inte varit befogat.

Straff

Tingsrättens bedömning, vilken i denna del är densamma som åklagarnas, är att straffvärdet för vållande till annans död för den äldre brodern är två års fängelse per brott. För den yngre brodern, som varit mindre delaktig i verksamheten i bolaget, är straffvärdet ett och ett halvt år för varje sådant brott. Enligt de regler för sammanläggning av straff som gäller bedöms det sammanlagda straffvärdet för den äldre brodern vara sex år och för den yngre brodern vara fyra år. Straffvärdet för den äldre brodern reduceras med ett halvår för att han även meddelas näringsförbud i tio år.

Övriga frågor

Tingsrätten har inte funnit att det finns skäl för häktning. Den äldre brodern meddelas näringsförbud och tiden för detta sätts p.g.a. den allvarliga brottslighet han döms för till den maximala, tio år. Bolaget ska betala företagsbot med sammanlagt 8 500 000 kr, varav 500 000 kr för två bokföringsbrott och 1 000 000 kr för vart och ett av brotten vållande till annans död.

Bolagets egendom beläggs med kvarstad för att företagsboten och ett förverkande av utbyte av brott ska kunna bli täckta vid utmätning.